

ՔԱՆԱՎԷՃԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Կիպրոսի Մելգոնեան Կրթական Հաստատության փակման հարցի շուրջ բանավեճը կը շարունակուի եւ երէկ խմբագրութիւնս նամակ ստացաւ նախկին Մելգոնեանցիէ մը՝ Արման Այալթունէ, որ ներկայիս Գանատայի մէջ կը բնակի:

Յարգելի Խմբագիր–խմբագրուի,

Որքան որ փափաքելի է լսել տարբեր տեսակետներ հարցի մը շուրջ, նոյնքան կարելոր է այդ տեսակետներու ներկայացման լրիւ ճշգրտութիւնն ու տուեալներու անշփոթութիւնը:

Տիկին Լաուրա Յովսէփեանի հայրենասիրական արտայայտութիւնները ո՛չ մէկ առարկութեան ծնունդ կուտան: Սակայն երբ ան նոյնիսկ հարեանցի կերպով կը հայի ՀԲԸՄի անարդարանալի որոշման, արդարանալի եզր մը որոնել սոյն կազմակերպութեան անցեալին գործածած անտրամաբան, ձախորդ ու անհիմն պատճառաբանութիւնները, կրկնակի ներկայացնելով մեզի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը (ՄԿՀ)ն փակելու, չենք կարող լռութեամբ անտեսել զայն, որքան որ անտեսուելու արժանի ըլլայ այդ:

ՄԿՀն ապօրինի կերպով փակելու որոշում տալը եւ գոյացած հասոյթը Հայաստան փոխադրելու առաջադրումը ո՛չ հայրենասիրութիւն է, ոչ ալ հայրենիքին օգնութիւն: Հայաստան ունի իր անթիւ դպրոցները, որոնցմով տեղւոյն ու շրջակայքի կրթական կարիքները լիովին կը բաւարարուին, իսկ Սփիւռքի կարելորագոյն կրթօճախներէն մին, ՄՀԿն քանդելու «բարեգործ» որոշումը, զայն յաւերժ կորստեալներու ցանկին կ'աւելցնէ:

Ամենամեծ սխալն է գերադասական բաղդատութեան ենթարկել Հայրենիքն ու Սփիւռքը: Ճակատագրական դիպուածներու պատճառով, վերջին իննսուն տարիներու ընթացքին կերտեցինք Հայ Սփիւռք մը, Հայաստանի կողքին: Սփիւռքը դարձաւ մեզի հայրենիք: Հաւաքական ու անհատական մեծ գոհողութիւններով գեղարուեստի, գիտական, առեւտրական միջազգային չափանիշներով կրթական կոթողներ հիմնեցինք, որոնցմէ մին է ՄԿՀն:

Ուրեմն որքան որ Հայրենիքի երազն ու սէրը Սփիւռքահայութեան համար եղաւ խթան հայ մնալու, նոյն չափով Սփիւռքի մեր գոյութիւնը եղաւ յոյս՝ Հայաստանի ամենադժուարին շրջաններուն: Ներկայիս Հայաստան, նախկին Սովետական երկիրներէն ամենակայուն ու յառաջադէմներէն մին է, մասամբ Սփիւռքահայութեան ջանքերուն շնորհիւ: Ծայրայեղ կարճատեսութիւն է ՀԲԸՄի ու իր գաղափարակիցներուն համար ինքնակոչ հանգամանքով քանդել ու վաճառել ազգային հաստատութիւններ, անկեալ լումայի ու «փոխադրել» զանոնք Հայաստան: ՄՀԿի պատմական կարելորութիւնը, յաջողութիւնն ու իմաստը Կիպրոսի մէջ է միայն, ոչ այլուր: Մնաց որ, Տիկին Յովսէփեանի ձեռք զարկած նիւթին կորիզը ո՛չ հայրենասիրութեան, ոչ ալ ինչպէս կը գրէ. «Հայկական

դպրոցը կը պահենք... եթէ տրամաբանական յարաբերութիւն պահէ, օգուտի ու ծախսի միջեւ»ի վրայ հիմնուած է:

Ենթադրութեանս մէջ կրնամ սխալած ըլլալ սակայն այնպէս կը թուի թէ Տիկին Լաուրա Յովսէփեան Մելգոնեան եղբայրներու, Պոլսոյ Պատրիարքին եւ ՀԲԸՄի միջեւ ստորագրուած Պայմանագրութեան կամ տեղեակ չէ կամ այդ պայմանագրութեան օրինական ու բարոյական պատասխանատուութեանց կարելորութիւնը կ'անտեսէ:

Օրինապէս որեւէ կազմակերպութիւն գերադաս չէ եւ ինքնագլուխ չի կրնար գործել իրեն վստահուած Կտակ-Պայմանագրութեան մը առօրեայ մատակարարութեան սահմանագիծերէն: Բարերարները Կտակին ո՛չ մէկ համարին մէջ կը յայտնեն թէ ՄԿՀի դրամագլուխն ու կալուածները ՀԲԸՄի սեփականութիւնը կը դառնան:

Անոնք յստակ տեսիլքով ու բժախնդիր մանրամասնութեամբ պատրաստած են իրենց Կտակը, նախատեսելով ամէն տեսակի պատահար, մասնաւորաբար նիւթականի մատակարարութիւնը ապագայի նկատմամբ:

Այդ Կտակ-Պայմանագրութիւնը ո՛չ մէկ կէտի մէջ կ'արդարացնէ ՀԲԸՄի ծախսերու պատրուակով տուած պատճառաբանութիւնները ՄՀԿն փակելու: Եթէ ՀԲԸՄի վարչութիւնները յարգած ըլլային Մելգոնեան եղբայրներու Պայմանագրութեան կանոնները՝ ՄԿՀ ցկեանս ինքնաբաւ պարտէր ըլլալ:

Գալով Տիկին Լաուրա Յովսէփեանի մնացեալ չքմեղանքները, որոնք կրկնութիւններն են ՀԲԸՄի եւ իր խօսնակներուն հեղինակած յանկերգներուն՝ հետեւեալ պատասխաններուն կը կարօտին. նկատի ունենալով որ ՀԲԸՄ օրինաւոր, բարոյական ու էական որեւէ պատճառ չունի ՄՀԿն փակելու նիւթական անբաւարարութեան կամ այլ պատճառներով, բացի, երբ Մելգոնեան բարերարներու հսկայական դրամագլուխը անհաշիւ ծախսուած ըլլայ տարիներու ընթացքին՝ ատոր պատասխանատուները միայն ՀԲԸՄի վարչութիւնները կրնան ըլլալ եւ ո՛չ թէ Տիկին Յովսէփեանի երեւակայած «անհամեմատ ծախսը»:

Տիկինը կը շարունակէ. «Հայ դպրոց պահելը որպէսզի տասնեակ մը աշակերտներ կարողանան անգլիական համալսարանները յաճախել, քիչ մը շատ շռայլութիւն չէ՞ մեր փոքր ազգի համար»: Արդարեւ, եթէ փակենք ՄԿՀն արգելք հանդիսանալով տարեկան այդ քանի մը տասնեակ աշակերտներուն անգլիական համալսարանները յաճախելուն, այն ատեն չէ՞ որ մեր ազգը աւելի պիտի նուազի ու փոքրանայ: «Հայկական դպրոցը կը պահենք... միայն... եթէ օգուտ բերէ ազգին...»: Արդեօք Տիկինը ըսել կ'ուզէ թէ ՄԿՀն օգուտ չի՞ բերեր ազգին: Ինչպէս վերելք նշեցի՝ պիտի բաւականանամ պարզապէս կրկին յիշեցնելով թէ գաղափարներու համակցութիւնը ու տուեալներու ճշգրտութիւնը միշտ քաջալերելի ու փափաքելի է նմանօրինակ հարցերու մէջ:

Ընդհանրապես ՄԿՀի աշակերտության թիւը եղած է համեստ (շուրջ երկու հարիւր) ո՛չ թէ աշակերտներուն պակասին պատճառով, այլ նոր աշակերտներու համար յառաջադէմ ու ցայտուն յայտարարութիւններու պակասին պատճառով:

Փակեմ փոքր լուսաբանութեամբ մը. հակառակ որ Մելգոնեան եղբայրները իրենց Կտակ-Պայմանագրութեան մէջ ամէն տեսակի հաւանականութեանց մանրամասնութիւններ եւ ուղեգիծեր որոշած են, ՄԿՀն փակելու ո՛չ մէկ նախատեսութիւն կը ներկայացնեն, որովհետեւ Հաստատութեան նիւթական բոլոր կարիքները ապահոված են անոնք իրենց հսկայական դրամագլուխի եւ կալուածներու նուիրատուութեամբ ՄԿՀն յաւիտեան շարունակելու: Ընդհակառակը, անոնք նախատեսած են ՀԲԸՄի ձախողութեան կարելիութիւնը, որու պարագային ՄԿՀի տնտեսութիւնը պարտի փոխանցուիլ վարիչ մարմնի մը, որ թէ՛ փափաքով, թէ՛ ալ կարող՝ Մելգոնեան եղբայրներու երազը, փափաքն ու Կտակ-Պայմանագրութիւնը տեւականացնելու հայ ազգին բարօրութեան համար:

ԱՐՄԱՆ ԱՅԱԼԹՈՒՆ

(Մելգոնեանցի)

Ուանքուվըր, Գանատա